

Шевченко В.Ю.*

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ

Фінансові послуги є важливим сектором розвинутих та зростаючих економік, транскордонні фінансові зв'язки є динамічною підсистемою глобального поділу праці. Фінансова глобалізація та транскордонні потоки капіталу впливають на посилення взаємозалежності країн у розвитку світової економіки. Домінантами такого впливу є вигоди від доступу до міжнародних фінансових ринків та більш ефективна алокація капіталу. Посткризове ребалансування економіки та європейської боргова криза вимагають переосмислення ролі фінансової глобалізації в системі глобальної економіки.

Фінансова глобалізація є процесу поглиблення інтеграції національних фінансових ринків та інститутів, що сприяє доступу економічних агентів до міжнародних фінансових ринків. Кризові процеси останніх десятиліть вимагають аналізу фінансової глобалізації як багатофакторного, суперечливого та неоднозначного процесу, всебічної оцінки його ролі в розвитку економіки.

Фінансова глобалізація в сучасних умовах не є односпрямованим гомогенним процесом, вона охоплює суперечливу взаємодію інтеграції та диференціації, висхідних та реверсивних трендів, позитивний та негативний вплив на національний фінансовий розвиток.

Динаміка та результативність фінансової глобалізації залежить від ряду умов та факторів, основними з яких є наступні:

1. Темпи зростання національних економік та міжнародних ринків формують макроекономічні умови для розвитку фінансових зв'язків між країнами.
2. Динаміка міжнародної фінансової ліквідності та стан збалансованості фінансових ринків є визначальними для алокації капіталу.
3. Включення до глобалізації залежить від типу національної фінансової системи, ролі фінансових послуг в економіці.
4. Глобалізаційний потенціал залежить від розвитку національної фінансової системи, фінансової лібералізації.
5. Інституційна розвинутість національних фінансових систем створює передумови для більш результативної фінансової глобалізації.
6. Конкурентоздатність національних фінансових систем відображає рівень їх розвитку та здатність забезпечувати фінансові потреби національної економіки.
7. Використання режиму плаваючого валютного курсу дає змогу балансувати курсові коливання, потоки капіталу та підтримувати платіжний баланс.

Вигоди фінансової глобалізації полягають у розвитку фінансових зв'язків між країнами, доступі до зовнішньої фінансової ліквідності, залученні капіталу для національних економік на конкурентних умовах.

Основними результатами та вигодами фінансової глобалізації можуть бути:

1. Ефективне залучення фінансових ресурсів до економіки на основі конкурентного доступу до міжнародних фінансових ринків, що дозволяє подолати обмеження національних джерел.

* к. е. н., доцент, Київського національного університету імені Тараса Шевченка

2. Підвищення якості функціонування національної фінансової та банківської систем шляхом залучення міжнародної ліквідності і сучасних технологій.

3. Диверсифікація фінансових ризиків національних позичальників шляхом виходу на міжнародні ринки, фінансових інновацій.

4. Розміщення акцій національних емітентів на міжнародних фінансових ринках сприяє ефективному залученню капіталу та зростанню капіталізації економіки.

5. Експорт та імпорт капіталу формує стійкі транскордонні фінансові зв'язки, сприяє фінансовій та економічній стабільності.

6. Покращення умов залучення фінансових ресурсів за рахунок міжнародної конкуренції та управління ризиками сприяє економічному зростанню.

7. Розвиток національної фінансової інфраструктури та її включення до міжнародної, інтеграція до глобальних платіжних та інвестиційних систем.

Поряд з вигодами та позитивними результатами, фінансова глобалізація несе певні ризики та загрози:

- Транскордонне поширення фінансових стресів та ринкових коливань, перенесення фінансових і банківських криз між країнами.

- Домінування спекулятивної поведінки інвесторів на міжнародних фінансових ринках провокує значні коливання біржових індексів та цін.

- Значні коливання міжнародних товарних та фінансових ринків генерують зовнішні шоки для зростаючих і трансформаційних економік, їх нестабільність.

- Коливання транскордонних потоків капіталу впливають на макроекономічну, монетарну та валютну ситуацію у зростаючих економіках.

- Макроекономічні та фінансові проблеми країн – експортерів капіталу – можуть спричинити скорочення або відтік капіталу зі зростаючих економік.

- Кризові процеси у основних світових фінансових центрах і на міжнародних ринках обмежують зовнішні залучення капіталу.

Наприклад, пост-кризове глобальне ребалансування ринків та сучасна криза Єврозони спричиняють скорочення притоку та зростання відтоку фінансового та банківського капіталу з України:

Таблиця 1.
Іноземні кредити та облігації банківського сектору України – баланс отриманих та сплачених сум протягом року, млн.дол. США

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Банківський сектор – баланс зовнішніх кредитів та облігацій	1625	4079	10526	7586	-3272	-2010	-3600

Джерело: розраховано за даними [1, с.16]

Дочірні банки європейських банків в Україні погашають раніше отримані кредити та спрямовують прибутки до материнських банків в силу стратегії консолідації та рекапіталізації банківського сектору Єврозони, створення Європейського банківського союзу.

Використання вигод фінансової глобалізації та управління її ризиками повинно бути спрямоване на збалансування зовнішніх фінансових зв'язків, підвищення якості та ефективності національної фінансової та банківської системи, її ролі у ефективній модернізації економіки.

Список літератури

1. Платіжний баланс і зовнішній борг України. 2011 рік. [Електронний ресурс]//Національний банк України: [сайт]. - Режим доступу:
<http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66374> – Назва з екрана.